

LICHENEN VAN DE NAJAARSEXCURSIE NAAR ZEELAND

20 en 21 SEPTEMBER 1986

door Pieter v.d. Boom

Genietend van het voortreffelijke zomerse weer vertrok op zaterdagmorgen een groepje van vijf personen naar de Middelpaten. Vanwege de warmte leek het de excursieleider Han van Dobben wel aantrekkelijk om blootsvoets door het ondiepe water over te steken naar het middelste eiland. Nou dat hebben we wel geweten, het water bleek ijzig koud. Hans Rutjes sloot zich bij de excursie groep aan om een indruk van de mosbegroeiing te krijgen en liep ongelukkigerwijze voorop tijdens de oversteek van het grote naar het kleine eiland. Er waren nog slechts een tiental meters te gaan en daar zakte Hans tot zijn oksels in het water, vanwege de modder op de bodem. Dit had tot gevolg dat alleen het grote eiland werd onderzocht.

Van de Middelpaten was bekend dat er zich in de periode 1975 t/m 1977 o.a. diverse *Cladonia*'s, *Parmelia caperata*, *Ramalina farinacea*, *Usnea fulvorea*gens, *U. subfloridana* en *U. subpectinata* terrestrisch hadden gevestigd. Dit was het gevolg van de afsluiting van de voormalige getijdewateren Veerse gat en Zandkreek in 1961 (Koutstaal & Sipman 1977). Van de weelderige lichleenbegroeiing uit die tijd is nagevoeg niets teruggevonden. Door de vegetatie van zaadplanten die ten gevolge van successie is ontstaan, bleek er voor lichenen geen plaats meer. We vonden op met gras begroeide wielsporen hier en daar nog slecht een enkele *Cladonia*, te weten *C. rangiformis*, *C. rei* en een klein exemplaar van *Peltigera didactyla*.

De namiddag was bestemd voor Veere en omgeving. De oude muren in het dorp zijn niet serieus bekeken, wel is ruime aandacht besteed aan de westelijke dijk langs de buitenhaven. Daar werden verzameld o.a. *Caloplaca aurantia*, *C. salina*, *C. teicholyta*, *Candelariella mediana* met apotheciën, *Collema crispum*, *Lecanora flotowiana*, *Toninia aromatica*, *Verrucaria calciseda* en *V. nigrescens*.

Van de iepen langs de schutsluis van de buitenhaven zijn slechts enkele algemene soorten te melden zoals *Cliostomum griffithii*, *Dimerella diluta*, *Diploicia canescens*, *Parmelia subrudecta* en *Xanthoria candelaria*.

Zondag liep de excursie in het spoor van de lichenologische najaarsexcursie van 1981. In het Oranjebos zijn de meest zeldzame soorten als *Gyalecta truncigena* en *Ramalina baltica* niet teruggevonden. Fraai was wel een door Leo Spier ontdekte iep met een grote hoeveelheid *Normandina pulchella* waartussen enkele stukjes *Agonimia tristicula*.

Vermeldenswaard van deze dag is verder de vondst van *Pertusaria hemisphaerica* op een eik, ten noorden van Westhove. Zij was hier in 1958 voor het laatst waargenomen.

Tenslotte is tijdens de terugreis naar N.-Brabant de kerk van Serooskerke met de bakstenen muur bekeken door schrijver dezes. Lichenen als b.v. *Acarospora smaragdula*, *Lecidella carpathica*, *L. scabra*, *Trapelia coarctata* en *T. placodioides* die daar werden gevonden zijn ook veelal elders in Nederland op overeenkomstige standplaatsen aan te treffen. In de soortenlijst zijn enkel de waarnemingen van deze excursie naar Zeeland opgenomen.

De bezochte terreinen:

1. Walcheren, Oranjebos met *Populus*, *Quercus*, *Ulmus* en *Alnus*, km.hok. 42.52.55.
2. Walcheren, N. van Westhoven met *Quercus* en *Ulmus*, km.hok. 48.12.11.
3. Walcheren, Veerse Meer, Middelplaten, grote eiland, km.hok. 48.15.43.
4. Walcheren, Veere centrum, bakstenen muur en *Ulmus*, km.hok. 48.14.41.
5. Walcheren, Veere, ZO.-expositie vilvoortse kalkzandsteen en beton km.hok. 48.14.41.
6. Walcheren, Veere, *Ulmus* bij schutsluis en bakstenen schuurtje, km.hok. 48.14.41.
7. Walcheren, Veere, (W) N.-expositie zeedijk met basalt, km.hok. 48.14.31.
8. Walcheren, Serooskerke, kerk met bakstenen muur, km.hok. 48.13.31.
9. N.-Beveland, N. van Gravenhoek, vilvoortse kalkzandsteen en houten palen, km.hok. 42.55.35.
10. N.-Beveland, N. van Gravenhoek, dijk met graniet, km.hok. 42.56.31.

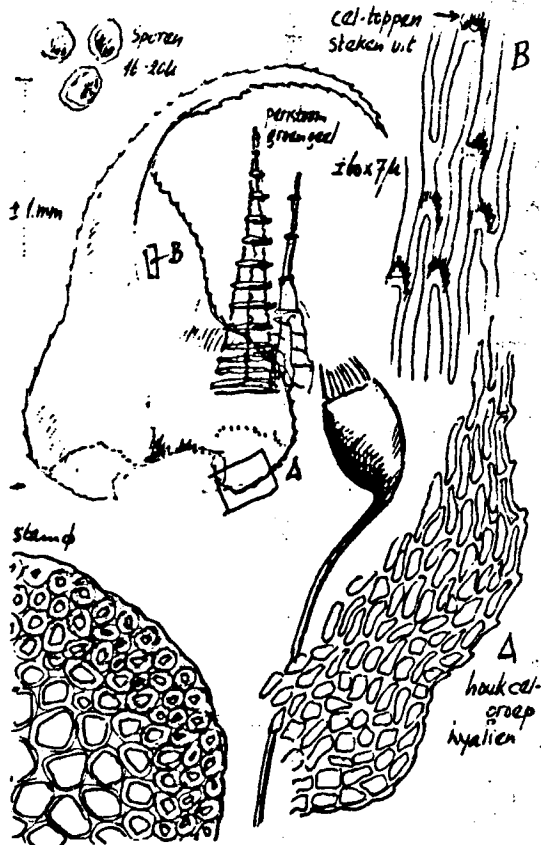
Legenda:

n = op hout	A = <i>Alnus</i>
t = terrestrisch	P = <i>Populus</i>
s = epilithisch op zuur gesteente	Q = <i>Quercus</i>
c = epilithisch op kalkhoudend gesteente	U = <i>Ulmus</i>
f = met apothetiën	
- = materiaal in herbarium aanwezig	

Acarospora smaragdula	8s
Agoniaria tristicula	<u>1U</u>
Anisomeridium juistense	<u>1U</u>
Arthonia spadicea	<u>1U</u>
Arthopyrenia haldytes	<u>9</u> op Balanus
Bacidia arnoldiana	<u>1U</u>
B. assulata	<u>1U</u>
Buellia griseovirens	<u>2Q</u>
Calicium viride	<u>1U, 2Q</u>
Caloplaca aurantia	<u>5c</u>
C. citrina	6c
C. decipiens	5c, 6c
C. flavescens	5c, 7s, 8s
C. lithophila	5c, 6c, 9c
C. marina	<u>10s</u>
C. ruderum	6c, 8c
C. salina	<u>5c, 7c</u>
C. saxicola	1c
C. teicholyta	<u>5c</u>
Candelariella aurella	6c
C. mediana	<u>5c (f)</u>
C. vitellina	<u>8s, 9s</u>
Catillaria chalybeia	<u>4s</u>
Chaenotheca ferruginea	<u>1U</u>
Cladonia pocillum	<u>5c</u>
C. pyxidata	<u>1U</u>
C. rangiformis	<u>3t</u>
C. rei	<u>3t</u>
Cliostomum griffithii	<u>1U, 6U</u>
Collema crispum	<u>5c</u>
Dimerella diluta	<u>1U, 6U</u>
Diploica canescens	<u>1P, U, 4s, 6U, 8s</u>
Diplotoma epipolium	<u>5c, 8s</u>
Enterographa crassa	<u>1U</u>
Evernia prunastri	<u>1A, 6U</u>
Hypogymnia physodes	1A, 1P
Lecania erysibe	<u>5c, 9c</u>
Lecanora albescens	<u>5c, 8c, 9c</u>
L. campestris	<u>4c, 5c</u>
L. chlorotera	<u>4s, 6U</u>
L. conizaeoides	<u>1U, 6U</u>
L. crenulata	<u>9c</u>
L. dispersa	<u>3s, 4c, 6c, 8c, 9n</u>
L. expallens	<u>1U, 6U</u>
L. flotowiana	<u>5c</u>

Lecanora hageni	<u>9n</u>
L. helicopis	<u>10s</u>
L. muralis	<u>5c</u>
L. polytropa	<u>5s, 8s</u>
Lacidella carpathica	<u>8s</u>
L. elaeochroma	<u>1U, 6U</u>
L. scabra	<u>4s, 8s, 9n</u>
Lepraria incana	<u>1U, 4s, 6U, 8s</u>
Micarea prasina	<u>1Q, U</u>
Mycobilimbia sabuletorum	<u>4s (nos)</u>
Mycoporum quercus	<u>2Q</u>
Normandina pulchella	<u>1U</u>
Opegrapha atra	<u>1U</u>
O. cinerea	<u>1U</u>
O. lichenoides	<u>1U</u>
Parmelia caperata	<u>1A, Q</u>
P. glabratula	<u>1P, 2Q</u>
P. revoluta	<u>1A</u>
P. subaurifera	<u>1Q</u>
P. subrudecta	<u>1Q, 6U</u>
P. sulcata	<u>6U</u>
Peltigera didactyla	<u>3t</u>
Pertusaria albescens	<u>1U</u>
P. amara	<u>2Q</u>
P. coccodes	<u>2Q</u>
P. hemisphaerica	<u>2Q</u>
P. pertusa	<u>2Q</u>
Phaeophyscia orbicularis	<u>5c, 8s</u>
Phlyctis argens	<u>1U</u>
Physcia adscendens	<u>6c</u>
P. caesia	<u>8s (f)</u>
Physconia grisea	<u>4U</u>
Placynthiella icmalea	<u>2Q</u>
Porina aenea	<u>1U</u>
Psilolechia lucida	<u>8s</u>
Pyrrhospora quercea	<u>2Q</u>
Ramalina farinacea	<u>1P, 6U</u>
Rinodina gennarii	<u>3s, 5s, 6c, 8c, 10s</u>
Scoliciosporum umbrinum	<u>8s, 9n</u>
Toninia aromatica	<u>5c</u>
Trapelia coarctata	<u>5c</u>
T. placodioides	<u>8s</u>
Verrucaria calciseda	<u>5c</u>
V. erichsenii	<u>9s</u>
V. glaucina	<u>5c</u>

Verrucaria	macrostoma	5c
V.	muralis	4c, 5c, 8c
V.	nigrescens	5c
V.	paulula	9c
V.	polygonia	4c
Xanthoria	aureola	4a, 7a, 10a
X.	candelaria	6U
X.	parietina	3a, 6a, 8a, 10a
X.	polycarpa	6U

Matricolo, Nismes
Belgie
19 mei 1959

59-5-1 B

Ctenidium molluscum ook in het Texels duin